

Dosljedno navedenom, a prema stajalištu ovog suda, za činjenicu da je pretakanjem omekšivača u pogrešnu cisternu došlo do praktičnog gubitka dopremljene tekućine, odgovoran je u podjednakoj mjeri tuženi i primatelj. Tuženi nije ispunio po tužitelju naloženu transportnu uslugu u redu, jer je robu vozio bez dokumentacije, a da nije pri tome primatelja obavijestio na jasan i odredjen način o kojoj se radi. Dakle, nije posvetio dovoljno pažnje da li robu pretače u ispravnu cisternu, a primatelj robe je kod primitka postupao izričito protiv vlastitih propisa.

L.H.

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Okružni sud Južnog okružja
New Yorka

Presuda od 29.V 1974.

Arthur L.Liman, as trustees in
Bankruptcy of A.H.Bull Steamship
Co. c/a India Supply Mission
(brod "Beatrice")

Doprinos u zajedničku avariju - Pravo na tužbu za isplatu obveznice za doprinos u zajedničku avariju može utrnuti na temelju doktrine "laches"

Radi se o tužbi tužiteljice, stečajnice A.H. Bull, protiv tužene India Supply Mission radi isplate doprinosa u zajedničku avariju. Šteta je nastala 22.X 1962, tužena je pak radi oslobodjenja tereta u Bombayu izdala likvidatoru zajedničke avarije obveznicu da će platiti svoj doprinos 6.XI 1962, a likvidacija zajedničke avarije je uslijedila 12.II 1969; dok je tužba podnešena u svibnju 1972.

Tužena je istaknula prigovor da je tužba ili zastarjela po zakonu o zastari New Yorka, ili da su nastupili "laches" tj. da je istekao rok u kojemu se u pomorskom pravu može tužba podnijeti. Tužitelj je na to odgovorio da moraju doći do primjene engleski ili indijski zastarni

propisi čiji sadržaj tuženi nije dokazao, a da je rok zastare počeo teći tek kada je izvršena likvidacija zajedničke avarije tj. 1969, a ne kada je brod stigao na odredište. Osim toga da po pravilima "laches"-a treba dokazati da je došlo do štete ("prejudice") tuženome da bi se moglo isključiti pravo na tužbu.

Sudac konstatira da dolaze do primjene propisi foruma, a ako bi i došli do primjene propisi zemlje u kojoj je nastao tužbeni zahtjev (Indija), ipak bi se morao primijeniti new-yorški zakon, jer se ima primijeniti zastara koja je kraća. Međutim kako se radi o pomorskom slučaju treba primijeniti doktrinu "laches", ali je i za nju od važnosti zastarni rok iz odnosnih zakonskih propisa. Sudac na temelju precedenata (United States v. Atlantic Mutual Co, 1936) nalazi da tužbeni zahtjev u zajedničkoj avariji nastaje u trenutku kada brod stigne na odredište i izruči teret, a da obveza isplate doprinosa u zajedničku avariju ne produžuje zastarni rok (Argyll Shipping Co. v. Hanover Insurance Co, 1968), pa on ne teče ni od završetka likvidacije zajedničke avarije. Prema tome bi zahtjev, prema Zakonu o zastari bio zastario. Sudac međutim nalazi da treba ispitati ne bi li po doktrini "laches" moglo ipak ostati živo pravo na tužbu. Ovo zavisi od toga da li je tužitelj premašio rokove za tužbu na način da se isprike za takav postupak više ne mogu primiti. Nalazi da valjanih isprika nema, jer iako se radi o stečajnici, ona se ipak držala rokova u drugim slučajevima, a osim toga nije smjela nikako čekati tri godine iza toga kako je tuženi otklonio obvezu. Iako tuženi nije dokazao (kako bi inače po doktrini "laches" morao) da mu je nastala šteta ("prejudice"), ipak i sam zastupnik tužitelja priznaje da su na taj način izgubljeni za tuženoga dokazi kojé bi u pripremnom postupku bio mogao iznijeti da je tužba bila prije podnešena. Uslijed toga sudac nalazi da dužina tužiteljevog zakašnjenja u podnošenju tužbe, zatim slabost njegovih isprika i mogućnost štete za tuženoga, opravdavaju odbijanje tužbe u ovom "neobičnom slučaju" ("unusual circumstances of this case"). Međutim, sudac je odbio priznati naknadu troškova tuženome, jer je spor oko "laches"-a bio na granici ovog pojma, pa smatra da je tužba podnešena u dobroj vjeri i stoga ne nalazi da bi bilo opravdano dopitati tuženome troškove postupka.

(LLR 1975,1, str.220)

E.P.

Bilješka.- Pojam "laches" nadomješta zastarne rokove u pomorskim postupcima, tamo gdje takvi zastarni rokovi nisu u pomorskom pravu izričito propisani, a ima određeni elasticitet koji je potreban upravo stoga što se brodovi kreću, i prema tome mogu opći zastarni rokovi biti za područje pomorskog prava nepodesni. S druge strane, određeni instituti pomorskog prava ne poznaju institut zastare (npr. privilegiji na brodu). Da bi pravo na tužbu utrnilo na osnovi doktrine "laches" bitno je to, da se uslijed proteka vremena položaj tuženoga na njegovu štetu promijenio (npr. gubitak dokaza odnosno bitno otežanje produciranja dokaza). Obratno, prema stajalištu suda, tužbeni zahtjev bi mogao biti ostvaren i nakon proteka općeg zastarnog roka za novčana potraživanja, ako po doktrini "laches" postoje valjane isprike za protok odnosno roka, a nema štete za procesualni položaj tuženoga.

E.P.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 12.XI 1974.

Brodogradilište Rachaert
et Cie c/a osiguratelja
La Fortune, Sté des Pétroles
Shell Berre, Cie générale de
navigation H.P.L.M. et Sté
L'Unité

Popravak broda - Brodograditeljeva odgovornost - Brodograditelj je odgovoran svom naručitelju za naknadu štete koja je prouzrokovana manom broda, koju je brodograditelj mogao otkriti za vrijeme popravka, a o toj manji nije upozorio naručitelja - Odgovoran je čak i kad na temelju ugovora o popravku nije bio dužan odnosnu manu otkloniti

Na rijeci Seine-i sudarila su se dva broda. U sporu koji je povodom toga nastao brodovlasnik oštećenog broda tužio je brodovlasnika drugog broda u sudaru. Ovaj je pozvao u spor brodogradilište koje je izvršilo popravak broda. U postupku je utvrđeno da je do sudara došlo iz razloga što kormilarski uredjaj nije pravilno funkcionirao, a taj je uredjaj popravio brodograditelj.